

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA‘LIM AGENTLIGI
KASBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI**

**O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN
OTORINOLARINGOLOGIYADA HAMSHIRALIK ISHI FANIDAN
MALAKA TEST SINIVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN OTORINOLARINGOLOGIYADA HAMSHIRALIK ISHI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta‘lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Otorinolarologiyada hamshiralik ishi talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me‘yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me‘yoriy asoslar

1.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi “**Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta‘lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida**”gi 572-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Otorinolarologiyada hamshiralik ishi

1. Quloq shikastlari va kasalliklari, tekshiruv usullari.
2. Quloq kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarda hamshiralik ishi.
3. Tashqi burun kasalliklari. Burun va uning yondosh bo‘shliqlari kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarda hamshiralik ishi.
4. Halqum kasalliklari. Halqum kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarda hamshiralik ishi.
5. Hiqildoq kasalliklari. Hiqildoq kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarda hamshiralik ishi

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstruktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Testlar soni
1	Quloq shikastlari va kasalliklari, tekshiruv usullari	<p>Quloqning tuzilishi va vazifalari: tashqi, oʻrta va ichki quloq tizimi, eshituv va vestibulyar analizatorlarining fiziologiyasini, quloqni tekshirish usullarida ishlatiladigan zamonaviy asbob-uskunalar bilan tanishtirish (audiometr, impedantometr, otoakustik emissiya).</p> <p>Ichki quloq kasalliklari: labirintit, Koxlear nevrit, mener kasalligi, otoskleroz kasalliklarining sabablari, klinik belgilari va davolash usullarini, bemorni operatsiyaga tayyorlash, operatsiyadan oldingi va keyingi parvarishni, gipertoniya va talvasa sindromida tez yordam berishni bilish.</p>	9 ta
2	Quloq kasalliklari bilan ogʻrigan bemorlarda hamshiralik ishi.	<p>Yalligʻlanish kasalliklari: saramas, perixondrit, ekzema, tashqi eshituv yoʻli chipqoni, otomikozlar sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari va davolashni bilish.</p> <p>Eshitish qobiliyatini tekshirishni, muvozanat vazifalarini tekshirishni, eshituv nayi ventilyatsiyasini tekshirishni, yalligʻlanish kasalliklari: saramas, perixondrit, ekzema, tashqi eshituv yoʻli chipqoni, otomikozlar sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari va davolashni biladi.</p> <p>Quloqni tekshirish usullari: koʻzdan kechirish, paypaslab koʻrish, otoskopiyani, quloqdan bakteriologik tekshiruv uchun surtma olishni, tashqi eshituv yoʻlini tozalashni, quloqqa suyuq dori tomizish, malham surtish, kukun purkashni, eshituv yoʻliga turunda qoʻyish, quloqqa isituvchi kompress qoʻyish koʻnikmalarini bilishi lozim.</p>	10 ta
3	Tashqi burun kasalliklari. Burun va uning yondosh boʻshliqlari kasalliklari bilan ogʻrigan bemorlarda hamshiralik	<p>Tashqi burun kasalliklari: burun saramasi, chipqoni, sikozi, ekzemasabi sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari, davolash va hamshiralik parvarishini bilishi.</p> <p>Burun boʻshligʻi kasalliklari: oʻtkir va surunkali rinitlar, vazomotor rinit, ozena, burun toʻsigʻining qiyshayishi, rinolitlar sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari, davolash va hamshiralik parvarish koʻnikmalariga ega boʻlishi lozim.</p> <p>Burunga yot jismlar tushganda, burun jarohatlarida, burundan qon ketishida shoshilinch yordam koʻrsatish va hamshiralik parvarishini bilishi lozim.</p>	13 ta

	ishi.	<p>Burunni tekshirish usullari: rinoskopiya turlari, nafas olish, hid bilish faoliyatini aniqlash, diafanoskopiya o'tkazishni, burun bo'shlig'ini yuvish, tozalashni, burunga suyuq dorilar tomizishni, burun va uning yondosh bo'shliqlarining tuzilishi va vazifalari biladi, burun yondosh bo'shliqlari kasalliklarining ko'z sohasi va kalla suyagi ichida yuz beradigan asoratlarini oldini olish va parvarishlashni biladi. Tekshirish usullari (vizual, palpatsiya, rinoskopiya, barmoq bilan tekshirish, burunni hid bilish, nafas olish, himoya funksiyalarini tekshirish) bilan tanishish va bemorlarni tekshirishga tayyorlashni biladi, burunni yondosh bo'shlig'i kasalliklarida bemorni operatsiyaga tayyorlashni, bemorlari operatsiya qilish uchun kerakli asbob-anjomlarni tayyorlashni, bemorni transportirovka qilishni, operatsiyadan oldingi va keyingi parvarishni bilishi lozim.</p>	
4	Halqum kasalliklari. Halqum kasalliklari bilan og'riq bemorlarda hamshiralik ishi.	<p>Halqumning anatomik tuzilishi va vazifalarini biladi, burun-halqum kasalliklari: tanglay murtaklarining yallig'lanishi – anginalar, surunkali tonzillitlar haqida ma'lumotlarni bilish. Halqumni tekshirish usullarini, tomoq sohasini ko'zdan kechirish, periferik limfa tugunlarini paypaslashni, tomoqdan bakteriologik tekshiruv uchun surtma olishni bilish.</p> <p>Bemorlarni halqum kasalliklari operatsiyalariga tayyorlashni, bemorlarni tonzillektomiya va adenotomiya qilish uchun jihozlarni tayyorlashni, bemorni operatsiyadan oldin va keyingi parvarishini, burun-halqum kasalliklari: burun-halqum murtaklarining gipertrofiyasi – adenoidlar, o'tkir va surunkali faringitlar, burun-halqum o'smalari kasalliklarining sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari, davolashni, zamonaviy dori vositalarini qo'llash usullari, fizioterapevtik muolajalar (magnit lazer va ultrabinafsha nurlar bilan davolash).</p> <p>Og'ir yotgan bemorlarni og'iz bo'shlig'ini parvarishlash (chayish)ni, tomoq sohasiga dorilarni qo'llashni, muolajalar bajarish uchun steril stolni, asboblarni va dori vositalarini tayyorlashni, difteriyaga qarshi zardob yuborishni, 58 –U shaklni to'ldirishni bilishi lozim.</p>	2 ta
5	Hiqildoq kasalliklari.	<p>Hiqildoqning tuzilishi va vazifalari biladi. O'tkir kataral laringit, burmalar osti laringiti (soxta bug'ma), hiqildoq</p>	6 ta

<p>Hiqildoq kasalliklari bilan ogʻrigan bemorlarda hamshiralik ishi</p>	<p>difteriyasi (chin boʻgʻma), hiqildoqning oʻtkir va surunkali teniozlariteniozlari, hiqildoq nerv apparatining kasalliklari, qiziloʻngachdagi yot jismlar – sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari, davolash, shoshilinch yordam koʻrsatishni bilishi lozim.</p> <p>Zamonaviy dori vositalarini qoʻllash usullari va fizioterapevtik muolajalar oʻtkazishni, hiqildoq kasalliklari bilan ogʻrigan bemorlarda hamshiralik ishi tekshirish usullarini, hiqildoq shikastlari va unga yot jismlar tushganda hamshira tomonidan koʻrsatiladigan shoshilinch tibbiy yordamni, hiqildoqni tekshirish usullarini bilishi lozim. Soddalashtirilgan fizioterapevtik muolajalarni bajarish (ingalyatsiya oʻtkazish, oyoqlarni vanna qilish)ni, hiqildoqdan surtma olib biladi, bemorlarni operatsiyaga tayyorlashni, traxeostomik nay bilan yotgan bemorlarga hamshiralik parvarishni, bemorlarni operatsiyadan keyin parvarish qilish xususiyatlarini bilishi lozim.</p>
---	--

V. Baholanadigan kognitiv koʻnikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	Bilish	Fanga doir nazariy maʼlumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	20 %
2.	Qoʻllash	Oʻzlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (taʼlimiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	60 %
3.	Mulohaza qilish	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bogʻliq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	20 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	Toʻrtta variantdan bittasi toʻgʻri boʻlgan muqobil javobli yopiq

		test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to‘g‘rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to‘g‘ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezonlari va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to‘g‘ri javob 2 ball, noto‘g‘ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

Test topshirig‘ini bajarish uchun 80 daqiqa vaqt me‘yori belgilanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat’iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko‘chirish, yordam so‘rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. M.S.Yusupova, G.Y.Nazarova, S.S.Shaimova. Toshkent “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” Davlat ilmiy nashriyoti 2002 y.

2. M.S.Yusupova, G.Y.Nazarova, S.S.Shaimova. Toshkent “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” Davlat ilmiy nashriyoti 2007 y.

**Eslatma:* test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to‘g‘ridan - to‘g‘ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko‘rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko‘ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.